

Barns undring som ressurs

Hvordan forstår barnehagelærere barns undring som ressurs i naturen?

Øyvind Olaus Nordahl

[kandidatnummer: 4]

Bacheloroppgave

[BHBAC3990]

Trondheim, april 2022

Bacheloroppgaven er et selvstendig studentarbeid gjennomført ved Dronning Mauds Minne Høgskole for Barnehagelærerutdanning og er godkjent som en del av barnehagelærerutdanningen. Under utarbeidelse av oppgaven har studenten fått veiledning ved DMMH.

DronningMaudsMinne
HØGSKOLE FOR BARNEHAGELÆRERUTDANNING

Innholdsfortegnelse

1. Innledning.....	2
1.1 Tema og problemstilling.....	2
2. Teori	3
2.1 Hva er undring?	3
2.2 Barns undring	4
2.3 Voksenrollen – møte med barns undring og tanker.....	5
2.4 Medvirkning i barnehagen.....	7
2.4.1 Medvirkning i naturfaglig sammenheng.....	8
2.5 Barnehagen i naturen.....	8
3. Metode.....	11
3.1 Valg av metode.....	11
3.2 Planlegging av datainnsamling og kontakt med feltet.....	12
3.3 Gjennomføring	13
3.4 Metodekritikk	14
3.4.1 Validitet	14
3.4.2 Reliabilitet	14
3.5 Analysearbeid.....	15
3.6 Etske retningslinjer.....	15
4. Presentasjon av funn og drøfting.....	16
4.1 Barnehagelærers forståelse av barns undring	16
4.2 Voksenrollen i møte med barns undring	18
4.3 Naturen som undringsarena.....	20
4.4 Barns undring som ressurs	23
5. Avslutning	26
6. Referanseliste	27
7. Vedlegg	28
7.1. Vedlegg 1	28
7.2 Vedlegg 2	30

1. Innledning

1.1 Tema og problemstilling

I løpet av utdanningen min på Dronning Mauds Minne Høgskole har jeg gjennomført 3 praksisperioder og i tillegg har jeg flere års arbeidserfaring i barnehage som både assistent og barne- og ungdomsarbeider. Jeg har i løpet av årene i barnehage og i utdannelsen fått en dypere forståelse for hva det vil si å være barn i barnehage og fått en større respekt for barnets perspektiv. Jeg har selv to barn i barnehagealder, som hver dag kommer med spørsmål og undrer seg over små og store hendelser i hverdagen. Og av og til blir jeg selv forbauset over tankene, spørsmålene og undringen som barna kommer med, på en slik måte at jeg også blir sittende å undre meg sammen med barna. Jeg opplever barns tanker og refleksjoner som tankevekkende og interessante.

Gjennom studietiden, og spesielt det siste året har jeg lært mye om undring og det har vært en stor del av vår tilnærming til fagområdene i barnehagen. I lov om barnehager (2005, §1) står det at barna skal få utfolde undring, utforskertrang og skaperglede, og at de skal lære å ta vare på naturen, hverandre og seg selv. Til tross for dette er min erfaring fra barnehage at undring snakkes lite om. Det kan ha en sammenheng med at jeg har i stor grad jobbet i små private barnehager som ikke har vært en del av et større kjede eller nettverk der man deler kompetanse og kunnskap. På en annen side synes jeg ikke undring ble snakket mer om i de kommunale barnehagene jeg hadde praksis i.

Rammeplan for barnehagens innhold sier at barnehagen skal tilrettelegge for mangfold av naturopplevelser og at barna skal få oppleve naturen som arena for lek og læring (Kunnskapsdepartementet, 2017, s.52). Personalet skal blant annet gi barna anledning og tid til å reflektere, stille spørsmål og delta i samtaler om det de har opplevd. Min erfaring er at det er lettere å realisere rammeplanen og lovverk i naturen. Det kan ha sammenheng med at jeg er engasjert i friluftsliv og naturen, men jeg tror også det har en sammenheng med vi som voksne opplever at vi har bedre tid og mindre stress (Langholm, 2017). I tillegg så er naturen så uendelig mye større enn barnehagen innenfor gjerdene, slik at blikket blir kanskje litt større for oss voksne også. I den sammenhengen synes jeg det er spennende å se på hvordan barnehagelærere opplever og griper fatt i barns undring i naturen. Med utgangspunkt i dette kom jeg fram til problemstillingen:

«Hvordan forstår barnehagelærere barns undring som ressurs i naturen?»

Jeg ønsker å finne ut av barnehagelærers forståelse av barns undring som ressurs i naturen, samt deres erfaringer og opplevelser i møte med barns undring. Jeg har samlet inn datamaterialet som vil gi meg et innblikk barnehagelærers refleksjoner og forståelse rundt dette temaet.

2. Teori

2.1 Hva er undring?

Å definere undring kan være utfordrende siden det er mange ulike oppfatninger om hva undring er og hva det kan være. Man kan også knytte begrepet undring til ulike ordklasser (Amundsen, 2013, s. 13). Verbet «å undre seg» vil si å lure eller fundere på noe, og det å være forbauset eller forundret. Substantivet «undring» betyr spekulering eller tvil, nysgjerrighet og forundring. Adjektivet viser til at noe er underfullt eller underlig.

Amundsen (2013, s.13-14) beskriver undring som en emosjonell erfaring der man opplever følelser knyttet til beundring, overraskelse og ærefrykt for noe ukjent. Det å lengte etter å vite eller finne ut av noe, samt de mer ubehagelige følelsene av skepsis, rådvillhet eller forvirring kan også knyttes mot undring. Amundsen argumenterer for at følelser som har sammenheng med frykt, altså det som er farlig og skummelt, ikke kommer tydelig nok frem i forståelsen av undring. Dette kan være spesielt relevant med tanke på barns undring, da barn ofte kan kjenne på disse følelsene og opplevelsen av en verden som ikke alltid er vakker, men også trist, skummel og vemodig. Robert C. Fuller (i Amundsen, 2013) sier at det er mange uventede og uvanlige fenomener som kan få frem vår følelse av undring, men at undringen er ofte ledsaget av en opplevelse av noe kraftfullt, vakkert, intenst og virkelig. Hansen (2008, s.60) beskriver undring som noe plutselig og uforutsigbart i møte med noe større enn, eller utenfor seg selv.

Fuller referert til i Amundsen (2013, s.18) sier at undring, sammen med interesse og nysgjerrighet er emosjoner som motiverer persepsjon, tanke og handling slik at organismer får mulighet til å utvikle nye og kreative måter å påvirke omgivelsene sine på. Undring er altså en viktig emosjon i menneskers liv, både hos barn og voksne.

Undring som fenomen har stor verdi og har høy status i mange virksomheter og profesjoner (Amundsen, 2013, s. 19-20). Fenomenologi kan betegnes som bevissthetsfilosofi og man ser i det fenomenologiske perspektivet på den subjektive opplevelsen av et fenomen. Relevant for denne oppgaven blir for eksempel hva kjennetegner voksne eller barns undring?

Vitenskapens utgangspunkt er undring og kunnskapens forutsetning er å undre seg og stille

spørsmål. Videre poengterer Amundsen (2013) at undring og nysgjerrighet er avgjørende i all motivasjonsteori, og allerede i antikken ble det sett på som et pedagogisk virkemiddel nødvendig for læring. Undring tar mennesker inn i nye og kreative måter å møte omgivelsene, og bryter med de vanemessige måtene man betrakter verden på. På den måten forårsaker undring mottakelighet og åpenhet. Dermed ser vi at undring er et viktig tema.

2.2 Barns undring

Barn er motiverte til å vite og forstå hvordan verden rundt dem henger sammen. De vil la seg berøre av omverdenen og betrakter omgivelsene sine fra nye synsvinkler slik at de kan erfare verden på en kreativ og undrende måte. Det som er karakteristisk for barns undring kjennetegner også undring som fenomen (Amundsen, 2013, s. 27).

Barn opplever undring ofte. Der vi voksne har få direkte opplevelser der vi undrer oss, så erfarer barna mye som er nytt, kraftfullt og intenst (Amundsen, 2013, s.29). Slik vekkes også sterke emosjonelle reaksjoner hos barnet. Carson (i Amundsen, 2013, s.29-30) sier at emosjoner er viktige og har større betydning enn *å vite*. Hun argumenterer med at hvis fakta er frøene for visdom og kunnskap, så er emosjoner og persepsjon den fruktbare jorda der frøene gror. Det vil si at når man opplever sterke følelser relatert til en erfaring/opplevelse, som f.eks. sympati eller beundring, så vekkes et vitebegjær. Vi ønsker å vite mer om det som vekket følelsene våre. Ved å tilegne seg den kunnskapen får erfaringen vedvarende betydning.

Barn kan utrykke undring gjennom ulike undringsspråk: verbalt, estetisk, kroppslig og lekende (Amundsen, 2013, s.105). Videre uttrykker barn nysgjerrighet og undring gjennom mange forskjellige uttrykk som: observasjoner, spørsmål, fantasilek, fortellinger og hypotesekonstruksjoner. Det kan være utfordrende å skille de fra hverandre, der en kan ha islett?? fra en andre og de kan uttrykkes samtidig. Veien fra undring til nysgjerrighet trenger heller ikke å være lang, da det ikke alltid er en tydelig grense mellom de to. Undring inneholder altså mange nyanser og muligheter, der man ut ifra hvilke følelser som vekkes, kan gå fra undring til redsel, eller fra undring til forbauselse.

Brit Paulsen referert til av Amundsen (2013, s.142) sier at det er nødvendig og dypt menneskelig å undre seg over livets forskjellige sider. Førskolebarn opplever verden i stor grad gjennom sansene sine og kroppen, og når barna undrer seg tar de først og fremst utgangspunkt i sansene sine. Barns undring kommer altså i stor grad til uttrykk kroppslig. Barns kroppslige uttrykk er ifølge Amundsen tydelige og talende, f.eks. når et barn stopper opp når de blir slått av undring eller når et barn blir så forbauset at de måper.

Lek kan anses å være et estetisk språk og er et fremtredende undringsspråk for barn (Amundsen, 2013, s.160). Søren Kjørup (i Amundsen, 2013, s.143) hevder at mennesket har en medfødt interesse for- og evne til estetiske opplevelser. Eksempelvis evnen til å fascineres av noe pent eller interessant som spennende naturfenomener. Amundsen (2013, s.160) refererer til Schiller, som hevder at lek er estetisk og at vi vurderer det skjønne i livet når vi leker. Videre sier Schiller at det er bare når mennesket leker at mennesket er et helt menneske. Vi finner altså ifølge Schiller frihet i leken. Lek beskrives også som en viktig ressurs i all vår meningsdannelse. Barn har i stor grad en estetisk tilnærming til verden, en tilnærming som er preget av deres undrende blikk på verden og en bestemt vilje til å la seg ledes inn i en lekende væremåte. Leken gir barn trygge omgivelser der de kan prøve ut livets mysterier. Lek først og fremst er et symbolspråk der barna får uttrykt sine tanker og undringer.

Gjennom prosesser med spørsmålsstilling, hypoteseskaping og observasjon utvikler barna forståelse og mening. De konstruerer teorier om livet, tanken og den fysiske verden gjennom disse midlene (Amundsen, 2013, s.112).

2.3 Voksenrollen – møte med barns undring og tanker

Den franske filosofen, Oscar Brenifier, kaller barna naturlige filosofer ved at spørsmål kommer lett til dem (Brenifier, 2003). De ser verden med undring og forbauselse og oppdager mye med verden og seg selv. Denne undringen mener han enten kan hemmes eller styrkes. Brenifier har identifisert tre måter voksne unngår barns spørsmål på, og dermed hemmer barns undring:

Den første måten handler om uoppmerksomhet ovenfor barnets undring og spørsmål. Ofte kommer dette som følge av at man er opptatt med andre gjøremål. Voksne kan være uoppmerksomme ved en indirekte mild måte, eller en mer direkte og kanskje brutal måte ved å være stille eller gå vekk. Brenifier poengterer at det er viktig å nevne både den indirekte milde metoden og den direkte mer brutale metoden i samme kategori, fordi selv om den milde indirekte metoden der man er uoppmerksom ikke fremstår som like skadelig, så har den over tid samme effekt som en direkte metode der man er stille eller går unna.

Den andre metoden dreier seg om å gi barnet ferdiglagde svar. Det spiller ingen rolle om den voksnes svar er sofistisert, passende eller langt, det vil ikke ha noen verdi. Barnets spørsmål har en verdi i seg selv, og gode dyptgående spørsmål skal og bør ikke besvares hevder Brenifier. Han hevder voksne svarer med ferdiglagde svar for å unngå å innrømme at de ikke vet svaret på spørsmålet. Når voksne svarer med ferdiglagde svar risikerer man at barnet får et

vridd forhold til det å stille spørsmål, der spørsmål ikke får lede til nye ideer og tanker. De gode spørsmålene skal problematiseres hevder Brenifier, slik at nye tanker og ideer kan blomstre frem.

Den tredje måten voksne hemmer barns undring og spørsmål på er selvtilfredshet eller en nedlatende holdning. Det er når voksne ikke tar barns undring og spørsmål på alvor og svarer på en nedlatende måte. F.eks. at man flirer når barnet lurer på om vi kan grave opp bestefar igjen etter begravelsen eller at barnet får høre hvor søt han/hun er i stedet for å få et svar på spørsmålet han/hun stilte. Brenifier sier at dette over tid kan lede til at barnet utvikler en negativ holdning til undringsspørsmål og slutte å lete etter svar.

Brenifier mener vi skal undre og filosofere sammen med barna og utfordre tankene deres.

Barnehageansatte og studenter etterspør ofte praktiske metoder og teknikker slik at de kan møte barns tanker og undring på best mulig måte (Amundsen, 2013, s. 183). Amundsen er kritisk til det hun beskriver fra rammeplanen som en markedsliberalistisk tenkning der man sikter mot læringsutbytter, læringsstrategier og planlagte læringsprosesser. Amundsen løfter fram et eksistensfilosofisk selvdannelsesperspektiv på barns undring og tanker, der man i stedet for læringsutbytte og læringsstrategier, snakker om meningsskapning og livstolkning. Det handler om hvordan barn forholder seg til kunnskap, og hvordan gjør barn kunnskapen meningsfull i seg selv. Amundsen fremhever tre kvaliteter eller evner som hun mener kreves av den voksne i møtet med barns undring: lydhør lytting, en utpreget vilje til å stå barnet nærm og gå i dialog med barnet i vid forstand (2013, s.184).

For å fremme barns undring sier Amundsen (2013, s.30) at det ikke handler om hvor stor kunnskap den voksne har om naturen eller et annet fenomen. Det handler om den voksnes evne til å undre seg *sammen* med barnet. Amundsen sier at voksne må gjøre et forsøk på å gjenerobre den barnlige undringen i seg selv. Dette vil være å gjøre seg mer åpen for barnets blick på verden, der en bruker sansene til å oppdage omgivelsene sine uavhengig av hvilke ressurser man har. Det å utforske naturen med barna handler om å forsterke og bevare følelsen av undring og ærefrykt for noe som er større enn oss selv. Amundsen (2013, s.31) sier det er viktig å gi barna gode naturopplevelser og viser til biologen Rolv Lundheim som beskriver naturopplevelser som sanseintrykk som fører til ulike følelsesmessige reaksjoner som f.eks. glede, redsel, undring, forståelse og oppdagelser. Videre poengterer Amundsen at kunnskap om naturen kan være en forutsetning for å forsterke naturopplevelsen, og at kunnskap og følelser henger sammen.

Amundsen understreker at evnen til forståelse og tenkning er det som fremfor alt gjør oss til mennesker (Amundsen, 2013, s. 91). Det er viktig at vi ikke stenger av eller stopper barns undring fordi undring er en ressurs i deres selvdannelsesprosesser og meningsskaping. Barns undring, dannelse og medvirkning henger sammen og hvordan barna blir møtt, påvirker i stor grad barns medvirkning, dannelse og læringsprosesser.

2.4 Medvirkning i barnehagen

Barns rett til medvirkning er nedfelt i barnehageloven §3 (Barnehageloven, 2005). I henhold til denne skal barna skal få være med i planleggingen og vurderingen av barnehagens virksomhet. Deres ønsker skal få komme til uttrykk i barnehagens daglige virksomhet og saker som gjelder dem selv. I tillegg skal barnets synspunkter vektlegges i samsvar med modenhet og alder. Barns beste skal også være et grunnleggende hensyn i avgjørelser som gjelder barna i barnehagen.

Rammeplanen for barnehagens innhold viser til grunnloven §104 og FNs barnekonvensjon art. 12 nr.1 (Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 27), hvor det står at barna skal oppleve å påvirke det som skjer i barnehagen. Barnehagen skal tilrettelegge for medvirkning som er tilpasset barna og være bevisst på barns ulike uttrykksformer. Videre nevnes det at også de yngste barna har de samme rettighetene selv om de ikke kan uttrykke seg på samme måte som de eldre barna. Både foreldre og barn har rett til medvirkning i barnehagen og det skal synliggjøres hvordan barns medvirkning blir brukt i planleggingsarbeidet i barnehagen (Kunnskapsdepartementet, 2017, s.38). Barns medvirkning er også nevnt i sammenheng med barnehagens arbeidsmetoder og fagområder, der personalet har et særlig ansvar i å tilrettelegge for- og være åpen for medvirkning i barnehagen (Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 47). På denne måten legger barns medvirkning i barnehagehverdagen grunnlaget for erfaring, deltagelse og innsikt i et demokratisk samfunn.

Bae (2012, s.13-14) hevder at barns medvirkning er kommet for å bli. Hun argumenterer for at barns rett til deltagelse og medvirkning anmoder til respekt for barnas uttrykksmåter som f.eks. kroppsspråk, lek, ansiktsuttrykk og ikke-verbal kommunikasjon (Bae, 2012, s.19). Dette gir oss mulighet til å forstå medvirkning i vid forstand og som en anerkjennelse av barns mange og ulike kommunikasjonsformer. Barna viser gjennom disse uttrykksmåtene at de er i stand til å si hva de foretrekker. Dette betyr at dersom voksne skal vise respekt i møte med barns medvirkning, handler det om noe mer enn å be barna velge mellom alternativer som voksne på forhånd har bestemt. Det forutsetter at de voksne gir barna rom til å ytre seg på sine

vilkår og at de voksne er i stand til å kjenne igjen barns ulike kommunikasjonsformer og signaler (Bae, 2012, s.20). Å bare bruke rutiner, aktiviteter eller metoder som implementering av medvirkningsretten virker i denne sammenhengen begrensende på medvirkningsretten.

Samtidig kan voksne overdrive barns rett til medvirkning og stadig etterspørre barns syn og kan slik skape et press. Dette kan gå på bekostning av barns rett til å *ikke* si noe eller slippe å være ansvarlig for å velge i mange situasjoner. Eide og Winger referert til av Bae (2012) har drøftet denne problematikken og viser til at når barna blir overdrevent spurt om å si hva de mener i situasjoner så kan det gå utover det å få være barn og «uansvarlig».

Barnehagepersonalet skal altså vise respekt for både barns rett til medvirkning og barns rett til ikke å uttrykke seg. Det betyr igjen at barnehagepersonalet må vise skjønn og god vurderingsevne for når og hvordan de innbyr barnas synspunkt.

2.4.1 Medvirkning i naturfaglig sammenheng

For å finne ut hva barna er opptatt av kan man lytte til barna og deres diskusjoner i leken (Langholm, 2017, s. 23). Da får man et grunnlag for diskusjon og refleksjon om hvordan personalet kan planlegge videre med utgangspunkt i barna og deres interesser og spørsmål. Videre beskriver han begrepet *hørestyrke*, som er evnen til å virkelig lytte til barna. I praksis kan det bety både observasjon og deltagelse i barns lek, men på en måte som styrker og beriker leken og ikke avbryter en etablert lek. F.eks. å tilføre ekstra materialer om en lek begynner å gå i stå. Barna må bli utsatt for omgivelser som tilbyr undringsmuligheter og gis rom til å stille sine spørsmål knyttet til det de opplever. Langholm sier at medvirkning ikke er en metode eller teknikk, men være et grunnlag/væremåte for alt arbeidet i barnehagen (2017, s.24).

2.5 Barnehagen i naturen

I rammeplanen for barnehagens innhold står det at barnehagen skal tilrettelegge for at barna skal få oppleve naturen som en lek- og læringsarena og få et mangfold av naturopplevelser (Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 52). Barna skal få oppleve tilhørighet og opprettholde sin nysgjerrighet for naturvitenskapelige fenomener. Rammeplanen gir videre instruksjoner for personalet til å legge til rette for undring, gi barna tid til refleksjon, spørsmål og teorikonstruksjoner. Personalet skal også reflektere sammen med barna, samt utforske og eksperimentere med naturfenomener og teknologi sammen med barna.

Hvorfor ha pedagogisk arbeid i naturen? Langholm (2017, s.54-60) beskriver ni grunner til å bruke naturen i det pedagogiske arbeidet i barnehagen:

- Tur er helsefremmende
- Barn opplever noe annet i skog og mark enn det de gjør i barnehagen
- Naturen gir mestringsmuligheter til alle barn
- Naturen er en god arena for språkutvikling
- Barn kan utvikle en forståelse av bærekraftig utvikling
- Naturen er en arena for læring
- Naturen tilbyr gode vilkår for lek og er den beste lekearena
- Færre konflikter i naturen
- Barna kan få en opplevelse av tilhørighet til naturen

Videre skal jeg gjøre rede for de punktene ovenfor som er mest relevante for oppgaven.

Tur er helsefremmende

Det er bredt anerkjent at det er bra for barns helse å være mye ute. Naturen gir mange muligheter til fysisk aktivitet og gir et variert og sansestimulerende miljø. Langholm (2017, s.54) viser til en svensk undersøkelse av Grahn der de fant at barn som er ute er mindre syke enn barn som var mer inne i barnehagen. Langholm beskriver videre at barnehagepersonalet opplever å ha en følelse av mer ro rundt dagsrytmen når de er i skogen, og opplever at de har bedre tid. Slik oppleves dagen som mindre stressende og mer rolig.

Barna opplever noe annet i skog og mark enn i barnehagen

Som sagt er naturen sansestimulerende og stimulerer alle sansene. Naturen gir muligheter for førstehåndserfaringer, altså nye egne erfaringer og opplevelser som de kan lære av. Det kan være nye smaker, nye lukter eller første gang man balanserer på et veltet tre. De ulike årstiden bidrar også til nye og varierte erfaringer for barn gjennom f.eks. opplevelsen av snø og is på vinteren, eller følelsen av gress mellom tærne på sommeren. Langholm gjør også et poeng av at naturen gjennom sansene våre tilbyr overraskende opplevelser til både barn og voksne.

Naturen er den beste arenaen for lek

I naturen har leken gode vilkår. Samspillet i barnegruppen styrkes fordi barna leker mer på tvers av kjønn og alder (Langholm, 2017, s. 56), og felles opplevelser og godt samspill på tur gir barna et bra utgangspunkt for leken som skjer inne i barnehagen. Det oppleves oftere situasjoner med glede og kreativitet når man er på tur, og rolleleken mellom barna varer

lenge. Barna får trent fantasien og utforsket naturmaterialer i med at det er lite definerte leker i naturen.

Barn får en tilhørighet til naturen

Når barna blir kjent med sitt eget nærmiljø får de en opplevelse av oversikt og muligheter til handling. Langholm (2017, s.59) refererer til Nilsen, som trekker fram at barn blir handlingskraftige og hardføre ved at de er mye ute i naturen. Nilsen trekker også fram demokratiperspektivet med tanke på barns medvirkning. Barn som er mye ute blir med andre ord godt i stand til å handle og dermed godt i stand til å medvirke. Langholm argumenter for viktigheten av tilhørighet til naturen og stiller spørsmål om tilhørighet til sitt nærmiljø, trygghet og glede i å ferdes i naturen kan føre til en øke barns følelse av tilhørighet til folk og sted og kanskje landet de bor i.

Naturen er en arena for læring

I naturen kan barna lære om mangfoldet og samspillet i naturen, samt omtanke for det som lever i skogen (Langholm, 2017, s. 56). Det er mye barn og voksne kan stille spørsmål ved og være nysgjerrige på, slik at et barn kan snakke om mye med en interessert voksen. Spørsmålene som blir stilt kan utvikle seg til å bli prosjekter eller tema for videre undersøkelser i barnehagen. Langholm understreker viktigheten av at voksne har kompetanse og kunnskap om naturen og fenomenene der, slik at de kan føre mer meningsfylte og lengre samtaler på tur med barna. Slik vil barnas tanker bli utfordret og kunnskapen utvikles. Langholm poengterer at det er en sammenheng mellom hvor mye et barn vet og hvor mye barnet stiller spørsmål ved.

De voksne må ikke vite alt. Det kan være verdifullt for både barn og voksnes opplevelse og læring når den voksne kan være en *medlærer* (Langholm, 2017, s.57). Samtidig er det viktig å opprettholde interessen, som kan være en utfordring om den voksne gjentatte ganger ikke kan svare på barns spørsmål. Å ta med bøker og tekniske hjelpemidler på tur kan være nyttig, spesielt i situasjoner der det egner seg med raske svar. Samtidig er det en fare for å stoppe samtalen ved å gi faktaene for fort. Ved å utvide samtalen og stille åpne spørsmål kan læringsutbytte bli større. Alle barnehagens fagområder kan tilnærmes utendørs (Langholm, 2017, s. 58). Fagområdene innenfor matematikk og naturfag har mye til felles gjennom blant annet systematisering, antall, form og rekkefølge. Kunstfagene har selvfølgelig plass i naturen ifølge Langholm, samt utvikling av sosial kompetanse og vennskap.

Barna undersøker naturen og naturfenomener på en måte som ligner den naturvitenskapelige metoden forskere bruker (Broström & Frøkjær, 2016, s. 24) :

- Observasjon
- Hypotese
- Datainnsamling, undersøkelse og konklusjon

Broström og Frøkjær argumenterer for at barna går frem på samme måte som forskere, ved at noe fanger oppmerksomheten deres. Videre stiller de spørsmål til seg selv og hverandre før de forsøker å finne en forklaring på det de har observert, altså de kommer med en eller flere hypoteser. Det siste trinnet vil være å teste hypotesen som f.eks. hvis vi veiver fort nok med armene, kan vi fly som fuglene? Før de til slutt konkluderer. Broström og Frøkjær (2016, s.25) poengterer at det kan virke komplisert for barn, men at det er slik de naturlig undersøker den verden de lever i. Samtidig forutsetter dette at barnehagelærere holder litt igjen og ikke kommer med fasitsvar, men er med som *medoppdagere* og oppmuntrer barna til aktiv deltagelse.

3. Metode

Hensikten med metode er å finne svar på noe vi vil undersøke. Metode er altså redskapet vi bruker for å samle inn den informasjonen og *data* som vi trenger til undersøkelsen (Dalland, 2020, s. 54-57). Når man skal velge en metode, er det viktig å se på hvilke metoder som egner seg best til å samle inn informasjon og svar på det du vil undersøke. Det er flere ulike metoder, og man skiller vanligvis mellom hovedtypene; *kvalitative metoder* og *kvantitative metoder*. Kort fortalt vil kvalitative orienterte metoder prøve å gå i dybden med få undersøkelsesenheter ved å undersøke opplevelser, tanker og erfaringer. Kvalitative metoder har direkte kontakt med feltet og vil få frem helhet og sammenheng. Kvantitativ-orientert metoder går ofte i bredden og henter få opplysninger fra mange undersøkelsesenheter. Kvantitative metoder tar sikte på å formidle forklaringer, undersøke uten direkte kontakt med feltet og bruker målbare enheter.

3.1 Valg av metode

Jeg har utarbeidet problemstillingen; «*Hvordan forstår barnehagelærere barns undring som ressurs i naturen?*». Denne problemstillingen/forskningsspørsmålet tar utgangspunkt i barnehagelærerne sine egne refleksjoner, tanker, opplevelser og meninger. Siden dette vanskelig lar seg tallfeste er kvalitativ metode det mest egnede metodevalget. Innenfor

kvalitativ metode er det flere retninger å gå som f.eks. observasjon eller intervju. Når man anvender kvalitativt intervju prøver man å forstå informantens opplevelse av verden (Dalland, 2020, s. 68-69). Et slikt intervju krever at forskeren er lydhør ovenfor informanten og at forskeren er godt forberedt. Et godt dybdeintervju vil skape en fri samtale om de aktuelle temaene som forskeren har forhåndsbestemt (Tjora, 2021, s. 127). Jeg valgte å anvende dybdeintervju/semistrukturert intervju slik at jeg kunne få innblikk og dybdeforståelse av informantenes *livsverden*, altså deres tanker, forståelse og erfaringer.

Jeg har i intervjuene benyttet meg av en semistrukturert tilnærming til intervjuet, som vil si at rekkefølgen på spørsmålene kan endres underveis i intervjuet slik at jeg som intervjuer kan følge informantenes fortelling samtidig som jeg får den informasjonen jeg trenger om fastlagte temaer (Dalland, 2020). Jeg utarbeidet i forkant en intervjuguide med noen få åpningsspørsmål før vi startet selve intervjuet rundt de aktuelle temaene. Det ble gjort for å bidra til innhenting av relevant bakgrunnsinformasjon og samtidig skape en trygg start og intervjusituasjon hos informanten (Tjora, 2021, s. 160). Jeg utarbeidet åpne refleksjonsspørsmål samt noen oppfølgingsspørsmål sortert etter tema (vedlegg 2). Jeg ønsket å legge til rette for en avslappet situasjon der informantene kunne snakke fritt rundt de spørsmålene som ble stilt, samtidig som jeg kunne styre samtalen slik at vi kom gjennom alle temaene i intervjuguiden. I intervjusituasjonene gjorde dette at jeg fikk innhentet den informasjonen jeg trengte, samtidig kunne informantene svare på flere spørsmål fra intervjuguiden i en lengre refleksjon. Det krevde at jeg var følsom for det som ble sagt slik at jeg kunne styre samtalen inn mot de spørsmålene jeg fortsatt trengte svar på. Ulempen med å ha en slik fri samtale i intervjusituasjonen er at datainnsamlingen også blir mer ustrukturert og det vil kreve mer arbeid i analysen av intervjuet i etterkant.

3.2 Planlegging av datainnsamling og kontakt med feltet

Dalland skriver at de som skal intervjues skal forstå hva det innebærer å delta (Dalland, 2020, s. 84). Derfor utarbeidet jeg i forkant av intervjuene et informasjon- og samtykkeerklæringsskjema (vedlegg 1) som alle informantene ble tilsendt. Jeg utarbeidet en intervjuguide som fungerer som en hjelp til å huske temaene/spørsmålene og leder meg gjennom intervjuet (Dalland, 2020, s. 83). Utviklingen av intervjuguiden er også en viktig forberedelse både faglig og mentalt før man møter informanten og gjennomfører intervjuet.

Et vesentlig punkt i planleggingen av datainnsamlingen til denne oppgaven er at prosjektet ikke er NSD-behandlet. Det vil si at jeg ikke kan bruke lydopptak under intervjuet eller

behandle personopplysninger. På grunn av lang behandlingstid og at høgskolen anbefalte å ikke søke NSD-godkjenning valgte jeg å heller ha med meg en «assistent» som noterte under intervjuet. Dette var alle informantene informert om, og gav sitt samtykke ved å «huke» av boks samt skrive dato på informasjons- og samtykkeskjemaet.

Til dette forskningsprosjektet har jeg intervjuet pedagogiske ledere i barnehager eller avdelinger med spesielt fokus på natur og friluftsliv. Det var ikke nødvendig at informantene var pedagogiske ledere, men jeg var interessert i å snakke med barnehagelærere med erfaring i barnehage og friluftsliv. Dette på grunn av at jeg mener det er hensiktsmessig for oppgaven at informantene har opparbeidet seg kompetanse og erfaring rundt temaene jeg vil undersøke. Jeg gjorde da et *strategisk valg* (Dalland, 2020, s. 79) og fant tre informanter som har mye erfaring fra arbeid med natur og friluftsliv i barnehage. Dessverre ble informant 3 syk dagen vi skulle gjennomføre intervjuet og vi fant ingen ny dato som passet før det ble for sent med tanke på levering av oppgaven. Informant 1 fant jeg gjennom barnehagens hjemmeside, mens informant 2 hadde jeg kjennskap til fra før. Informant 1 jobber i en naturbarnehage på en storbarnsavdeling der de bruker naturen hver dag. Informant 2 jobber på en avdeling med barn på 2-4 år. Det er ikke en naturbarnehage eller friluftsavdeling, men informanten har mye relevant erfaring og kompetanse og kunnskap.

3.3 Gjennomføring

Da jeg fikk positivt svar fra informantene om at de ville felte i bachelor-prosjektet, sendte jeg informasjon- og samtykkeskjemaet som nevnt tidligere. Jeg hadde som sagt med meg en «assistent» som noterte underveis. I starten av intervjuene ble det klargjort «assistentens» rolle og at de kunne be informantene gjenta dersom det var noe de ikke hadde fått med seg.

Vi hadde satt av en time til intervjuet, men intervjuene med informant 1 og 2 tok ca. 50 minutter. Intervjuene var preget av smil og intervjusituasjonen virket stort sett avslappet. Intervjuet med informant 1 var i et stort og åpent grupperom, det gjorde at jeg hadde mulighet til å plassere oss best mulig med tanke på kontakt med informanten og «assistenten». Jeg merket fort at jeg var mer nervøs enn ventet og måtte bruke intervjuguiden mer enn jeg ønsket. Det gjorde at intervjuet ble mer strukturert enn ønsket i starten, men i løpet av intervjuet ble jeg tryggere i rollen som intervjuer og samtalen ble friere. I intervjuet med informant 2 hadde vi langt mindre plass på et lite grupperom. Der opplevdes det litt trangt og intimt, på en annen side har jeg og informanten kjennskap til hverandre og det opplevdes derfor ikke forstyrrende i intervju-situasjonen. Jeg var også tryggere i rollen som intervjuer,

som også bidro til at det ble en positiv opplevelse. Noe som ble bekreftet av informant 2 etter intervjuet.

3.4 Metodekritikk

Det å reflektere og være kritisk ovenfor egen metode er viktig for å vurdere prosjektets kvalitet (Bergsland & Jæger, 2014, s. 80-81). I denne bacheloroppgaven har jeg brukt intervju som metode. Det har gitt meg relevante svar på oppgavens problemstilling «*Hvordan forstår barnehagelærere barns undring som ressurs i naturen?*». Jeg har tolket intervjuer fra tre informanter, og kan ikke med et så få antall anta at de har fasiten eller at de representerer et helhetlig bilde av alle barnehagelærere. Innenfor metodekritikk i kvalitativ forskning er validitet og reliabilitet viktig (Dalland, 2020, s. 245-246).

3.4.1 Validitet

Validitet i kvalitativ forskning handler om egnetheten til en metode. Altså om metoden er egnet til å undersøke det jeg som forsker vil undersøke (Dalland, 2020, s. 245-246). Larsen sier via Bergsland og Jæger (2014, s. 80) at nærhet til feltet kan bidra til å sikre forskningens validitet, da man kan sikre at den data som er samlet inn er relevant for undersøkelsen og slik hindre misforståelser. I selve kommunikasjonsprosessen er det muligheter for feilkilde (Dalland, 2020, s. 63). Har informanten oppfattet spørsmålet riktig? Har «assistenten» notert unøyaktig? For å sikre meg at datamaterialet er pålitelig har informantene mottatt notatene i etterkant slik at evt. feil kan korrigeres.

I dette forskningsprosjektet intervjuer jeg bare to barnehagelærere, og kan ikke ut ifra det finne ut hvordan alle barnehagelærere forstår barns undring som ressurs i naturen. Samtidig så har de mange års erfaring i barnehage og har meget relevant erfaring og kompetanse, slik at man kan anta at de i en grad representerer sin profesjon og yrke.

3.4.2 Reliabilitet

Reliabilitet handler om påliteligheten til det arbeidet som er gjort i forskningen. Dalland beskriver lydopptak som et uvurderlig hjelpemiddel (Dalland, 2020, s. 91), slik får man med alt som ble sagt samt det som følger med nyanser i språket og stemmeleie. Datainnsamlingen til denne oppgaven skjedde uten lydopptak og dette svekker validiteten noe. Det var derfor viktig for meg at «assistenten» jeg hadde med meg var hurtig på tastaturet, så mest mulig av det som ble sagt ble notert ned. Da kunne jeg konsentrere meg om informantene og intervjuet, samt notere ned når informantene viste relevante nyanser som engasjement, glede eller

ubehag. Med disse grepene mener jeg at jeg har minimert det jeg mistet av validitet uten lydopptak.

Reliabilitet kan også knyttes til troverdighet (Bergsland & Jæger, 2014, s. 80). Alle informantene mine jobber som pedagogiske ledere og har lang erfaring fra barnehager/avdelinger med spesielt fokus mot natur og friluftsliv som igjen gir relevans for funnene jeg har gjort. Ingen informanter spurte om intervjuguiden i forkant av intervjuene. Det gjør at informantenes svar og refleksjoner ikke var planlagt og vi kunne ha en fri samtale rundt de aktuelle temaene. Jeg og informant 2 har kjennskap til hverandre som kan ha påvirket svarene og hvordan jeg har tolket de og intervjusituasjonen.

3.5 Analysearbeid

Etter gjennomført intervju, fikk jeg tilsendt notatene «assistenten» hadde skrevet. Jeg startet med å lese nøye gjennom for å få en god oversikt over den innsamlede dataen. Siden intervjuet ble gjennomført uten lydopptak, og at det var et semistrukturert intervju, så ble også notatene fra intervjuet noe uoversiktlig i starten da det nok var utfordrende for «assistenten» å strukturere notatene underveis i intervjuet. Jeg strukturerte notatene og begynte analysearbeidet. Analyse er ifølge Dalland et granskingsarbeid der man prøver å finne ut hva materialet har å fortelle (2020, s.229). Jeg startet med å kode datamaterialet fra de to intervjuene hver for seg, og endte opp med mange koder. Jeg gikk så igjennom kodene og grupperte disse tematisk for å danne en struktur for analysen (Tjora, 2018, s. 49). Jeg endte likevel med for mange kodegrupper, så jeg gikk gjennom de siste kodegruppene for å finne hovedtemaer for analysen slik at drøftingen med presentasjon av funnene ble tilfredsstillende strukturert (2018). Samtidig i denne prosessen reduserer jeg datamengden ved å luke ut informasjon som ikke er relevant for oppgaven. Jeg endte opp med 4 hovedtemaer/kategorier som jeg mener er mest relevant for problemstillingen min.

3.6 Etske retningslinjer

I forkant av intervjuet hadde jeg som sagt utarbeidet et informasjons- og samtykkeskjema der det er beskrevet hva det innebærer for informanten å delta samt hva målene med forskningen er. Det er intervjuers ansvar at informantene ikke kommer til skade samt begrense følelsesmessige problemer som følge av intervjuet (Tjora, 2021, s. 188-189). Det er presisert at deltagelsen er frivillig og at deltageren kan trekke seg når som helst, før, under og etter intervjuet. Jeg presiserte også dette muntlig i forkant av hvert intervju. Skjemaet beskriver også at informanten er anonym og at det ikke hentes inn noen personopplysninger.

4. Presentasjon av funn og drøfting

I dette kapittelet skal jeg presentere funnene mine fra intervjuene og drøfte de opp mot relevant teori for å besvare oppgavens problemstilling; «*Hvordan forstår barnehagelærer barns undring som ressurs i naturen?*». Gjennom prosessen med å analysere datamaterialet har jeg laget fire kategorier/tema som jeg mener er relevant for problemstillingen og datamaterialet. En annen hensikt med kategoriene er å strukturere drøftingen og gjøre oppgaven mer oversiktlig.

4.1 Barnehagelærers forståelse av barns undring

Informant 1 sier at det er blitt ett større søkelys på undring generelt i barnehagen de siste ti årene, med en holdningsendring der man nå forsøker å finne ut av ting sammen ved hjelp av refleksjon og undring. Informanten sier videre at tidligere så stengte man ofte «prosessene» ved å gi ferdige svar til barna. Hun beskriver barns undring som filosofiske spørsmål, nysgjerrighet, se på ting og at de har en «hva kan det være?»-holdning. Videre forteller hun at barns undring ofte skjer ute i naturen og at undring og læring henger sammen. Dette stemmer godt med det Amundsen sier om at barna utvikler forståelse og mening gjennom prosesser med spørsmålsstilling, hypoteseskaping og observasjon (Amundsen, 2013, s. 112).

Informant 2 beskriver undring som det å være åpen og nysgjerrig. Han sier at undring generelt, og barns undring, er noe som åpner opp undring om fenomener og folk. Han opplever undring som en tilnæringsmåte, der man er nysgjerrig og undrer seg istedenfor å ha fastlåste tanker. Informanten forstår barns undring som mer åpen enn de voksnes, barna har et mer «åpent blikk» i en hektisk hverdag. Barna er nye i livet og opplever mange ting for første gang. Dette støttes av Amundsen (2013, s.27) når hun sier at undring forårsaker åpenhet og mottagelighet ved å bryte med de vanemessige måtene å betrakte verden på. Informant 2 sier imidlertid at det ikke alltid er slik, før han kommer med et eksempel fra sin egen studietid: De hadde ett eksperiment der de skulle lage en geysir. De voksne syntes det var spennende, men noen barn hadde vært med på lignende eksperiment tidligere og visste hva som skulle skje som igjen førte til at barnet kjedet seg.

Videre poengterer informant 2 at det finnes undring i alle situasjoner, som f.eks. påkledningssituasjonen: «*hvor skal foten?*». Han opplever at undring er en form for å teste og prøve. Brit Paulsen referert til av Amundsen (2013, s.142) sier at det er nødvendig og dypt menneskelig å undre seg over livets forskjellige sider. Dette mener jeg støtter informant 2 sin påstand om at det er undring i alle situasjoner. Også i en så «liten» situasjon som hvor foten

skal, idet man kler på seg. Informant 1 brukte ikke begrepet emosjoner eller følelser under intervjuet, men hvis man går ut ifra Amundsen (2013, s.29) sine tanker om at barna stadig får direkte opplevelser av undring og at undring vekker sterke følelser hos barn, kan man anta et selv i de minste situasjonene så kan barna oppleve undring.

Begge informantene sier at de beste undringssituasjonene kommer når barna selv finner noe de er opptatte av. Hva som er den beste undringssituasjonen er vanskelig å konkludere her, men at barnas interesser og/eller opplevelser kan skape en god undringssituasjon er det god teoretisk forankring i. Amundsen (2013, s.18) skriver at førskolebarn i stor grad opplever verden gjennom sansene sine og kroppen sin, og Fuller referert til av Amundsen (2013) sier at undring, sammen med nysgjerrighet og interesse motiverer tanke og handling slik at man kan påvirke omgivelsene sine på nye og kreative måter. Amundsen (2013, s.30) beskriver også at gjennom å undre seg så vekkes følelsene, som igjen skaper et vitebegjær. Vi vil vite mer om det som vekket følelsene våre, og Amundsen sier videre at man gir erfaringen vedvarende betydning ved å tilegne seg den kunnskapen.

Informantene har en lik forståelse av undring generelt, der nysgjerrighet, refleksjon og filosofiske spørsmål spiller en stor rolle. Dette støttes av Amundsen (2013, s.105) som sier at barn uttrykker nysgjerrighet og undring gjennom mange uttrykk som f.eks. spørsmål, fantasilek og observasjoner. Samtidig ser jeg at de har to litt ulike innfallsvinkler. Informant 1 er tydelig på at det er viktig med bevisste voksne og at barna må få lov til å undre seg. Informant 1 er også opptatt av at barna må møte voksne som lar dem undre seg og lar dem være barn. Informant 2 virker mer opptatt av barns undring uavhengig av den voksne, samtidig som han beskriver undring som en tilnæringsmåte.

Undring som tilnæringsmåte er i mine øyne en interessant formulering. Informant 2 viser til en undrende og nysgjerrig holdning i møte med omgivelsene og folkene man møter. Jeg antar at informant 2 beskriver en undrende tilnæringsmåte hos en voksen, aller helst seg selv. Amundsen (2013, s.30) sier at voksne må forsøke å gjenerobre den barnlige undringen og gjøre seg mer åpen for barnets blikk på verden. Han poengterer også at det ikke handler om hvor mye kunnskap den voksne har, men om den voksnes evne til å undre seg med barnet. Når informant 2 beskriver en undrende tilnæringsmåte, virker det som et forsøk på å anerkjenne barns undring, og samtidig anerkjenner informanten det at barns åpne blikk på verden bringer noe positivt med seg.

4.2 Voksenrollen i møte med barns undring

Informant 1 opplever at det er mye undring gjennom hele dagen, der mye handler om voksenrollen. Barna leter etter svar, og hun mener det er viktig at de voksne er deltagende i undringen der man stiller åpne spørsmål. Informanten sier det er en enkel løsning å gi svaret med en gang, at de voksne må holde litt igjen og poengterer at de voksne må løfte blikket, lytte til barna og undre seg sammen med barna. Dette støttes av Brenifiers ord, som beskriver det å gi barn ferdiglagde svar som en måte å unngå barns spørsmål og undring (Brenifier, 2003). Slike ferdige svar har ingen verdi, men spørsmålet i seg selv har en verdi. Ved å undre seg sammen med barna som informanten beskriver, anerkjenner man barnets spørsmål og tanker, og anerkjenner i derfor barnet i seg selv (Amundsen, 2013, s. 184).

Informant 1 bruker begrepet *medundrer*, der man leter etter svar sammen med barna, også der man som voksen kjenner fasiten. Voksne sitter ofte på for mye kunnskap forteller hun. Samtidig sier hun at det er lettere å være en *medundrer* når man ikke kjenner svarene, som f.eks. filosofiske spørsmål om Gud eller døden. Hun poengterer at de voksne må være åpne for det som er «feil» og la barna leve i den kreative fantasien.

Informant 1 sier også at noen ganger må personalet «arrestere» hverandre og veilede hverandre. Hun opplever at de har en god tilbakemeldingskultur på avdelingen. Amundsen (2013) sier at det å fokusere på de voksnes væremåter mot barn, der man diskuterer holdninger og verdier innad i personalgruppa, kan bidra til å skape undringsfylte miljøer og gir leken gode vilkår. Jeg ser viktigheten av å ha søkelys på personalets holdninger og bevissthet med tanke på barns lek og undring. Spesielt hvis man har en god tilbakemeldingskultur som informant 1 sier, så kan man anta at forutsetningene for et godt undringsmiljø er tilstede for både barn og voksne.

Informant 2 beskriver i likhet med informant 1 viktigheten av å være en *medundrer*, der man som voksen må være tilgjengelig for lek og undring. Informant 2 sier at de voksne er viktige rollemodeller for barna der man som voksen må lære seg å være nysgjerrig og undrende, trene opp «muskelen» slik at man får med seg mulighetene når de er til stede. Han viser til en tur de hadde i skogen, der et barn fortalte at det var pinnsvin der. De lette etter pinnsvinet, og undret seg over hvor pinnsvinet gjør av seg om vinteren. Informant 2 poengterer at man går glipp av mange slike muligheter til undring om man ikke selv undrer seg. Han sier at ved å lytte til barna og se hvor barna er, er det lettere å bringe inn faglig innhold. F.eks. ved å ta med snøen inn i gangen i barnehagen for å se hva som skjer.

Begge informantene bruker begrepet *medundrer*, men det ser ut som at de ser litt ulikt på hva begrepet betyr. Informant 1 legger vekt på at den voksne er aktivt med når barna undersøker noe eller leter etter svar på noe, og undringen skal helst omhandle noe som de voksne ikke har svaret på. Informant 2 retter fokuset mer mot undringen den voksne selv utøver, og hvilken effekt det har i undringen sammen med barna. Selv om de ikke har helt like tanker eller definisjon av det å være en medundrer eller deltagende voksne, mener jeg at tankene deres sammen beskriver hva en god medundrer er. Langholm (2017, s.34) beskriver begrepet medundrer som at barnehagelæreren er medaktiv. Pedagogen må med andre ord være deltagende i barns utforskning av omgivelsene og se det barna ser. Det starter altså med det barna ser og opplever, og at det er voksne til stede som kan fange opp hva som skjer og hva barna opplever, slik informant 2 er opptatt av. Samtidig er det viktig at de voksne engasjerer seg i det barna opplever og leter etter svar sammen med barna.

Informantenes forståelse og bruk av begrepet medundrer gir mening for meg. Jeg deler også informant 1 sin erfaring med at det oppleves lettere å være medundrer når det gjelder tema jeg selv ikke vet svaret på, som f.eks. i filosofiske eller eksistensielle spørsmål. Men ifølge Amundsen (2013, s.30) så handler det ikke om hvor mye kunnskap den voksne har, men evnen den voksne har til å undre seg sammen med barnet. Slikt sett virker informant 2 sitt perspektiv på voksenrollen og spesielt det å være en medundrer mer beskrivende og utdypende. Informant 2 sier at man som voksne må trene opp «muskelen» og lære seg å være nysgjerrig og undrende. Det understreker etter min mening det informant 2 sier om undring som tilnæringsmåte under forrige tema.

Informant 2 opplever at noen ganger så er det en utfordring at man har lite tid, rom og ressurser og det kan gå ut over undringen. Samtidig så forteller han at de er gode til å få det til likevel og at personalet passer på å undre seg sammen de også, som han beskriver som viktig for å skape en god *undringstone* med barna.

På spørsmålet: «*hvordan møter du som pedagog barns undring?*» svarer informant 2 at han prøver å bli med på undringen og tar seg tid til det. Han sier at man som pedagog generelt må være *åpen*, og at det er viktig at man ved å bruke tid på undringen anerkjenner barnets spørsmål og undring. Informant 2 sier det er viktig å ta seg tid til undring og gi det rom, ikke være så opptatt med andre ting. Et grep kan være å gå kortere turer slik at man får tid til undringen.

Det er en kjent utfordring at man ofte har det litt travelt i barnehagen, spesielt barnehagelærere og pedagogiske ledere som har mye ansvar, møter og andre arbeidsoppgaver som skal gjøres i tillegg til å ta vare på barna. Informant 2 anerkjenner utfordringene, samtidig som han opplever at de streber etter å gi barna den tiden og plassen de trenger. Brenifier (2003) sier som nevnt at barns spørsmål har en verdi i seg selv, og jeg vil påstå at ved å gi barna tid, rom og anerkjenne spørsmålene, så styrker man barns undring, og man gir seg selv mulighet til å utfordre barnets tanker.

4.3 Naturen som undringsarena

Begge informantene sier de er heldige som har naturen i umiddelbar nærhet til barnehagen, og at de tilrettelegger bruken av naturen etter hvor gamle barna er. Jo eldre barna er jo lengre kan de gå. Samtidig poengterer begge informantene at «veien er målet».

Informant 1 sier at de kaller seg en «naturbarnehage» fordi de tar med seg alt som kan skje inne i barnehagen ut. De er utenfor gjerdet 4 dager i uka. De bruker naturen som lekeplass og undringsarena, og til ski og aking. De bruker naturen for det den er verdt sier informanten, men på barnas premisser. Med det mener hun at om det er «bitende kaldt» så spiser de matpakka inne, eller om barna er trøtte og slitne så kan de ha det flott innenfor gjerdet også. Hun poengterer at det er uteliv på barnas premisser. Dette støttes av rammeplanen for barnehagens innhold der det står at barna skal få oppleve naturen som en lek- og læringsarena (Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 52). Informant 1 sier at de har satt opp faste *venteplasser* langs en fast tursti. Hun forklarer at tanken bak venteplassene er å fenge barna, og at det er noe der som barna synes er greit å holde på med mens de venter på resten av gruppa. Barna er vant til være i skogen og ikke ha konkrete leker, så på venteplassene har barna frihet til å gjøre det de ønsker mens de venter. F.eks. så er en venteplass med en lyktestolpe med metallstøtter, en rakett hver gang. Eller «hoppeplassen», hvor berget går opp og barna hopper fra berget ned til stien. Informant 1 gjentar at i naturen som ellers i barnehagen er det viktig å lytte til barna og møte det de er opptatt av, og se på de små detaljene sammen.

Det er første gang jeg har hørt om faste venteplasser som brukes aktivt på tur. Man kan se for seg at barna får en frihet til å bevege seg fritt langs turløypa i det tempoet de ønsker, samtidig som de får tid og rom for lek, undring og utforskning mens de venter på resten av avdelingen. Ifølge Langholm (2017, s.56) har leken gode vilkår i naturen, barna leker mer på tvers av kjønn og alder og samspillet styrkes gjennom felles opplevelser som igjen gir barna et godt utgangspunkt for leken som skjer i barnehagen. Langholm sier også at det skjer oftere

situasjoner med glede og kreativitet på tur, noe informant 1 bekrefter gjennom sine eksempler fra noen av venteplassene. Det er også et poeng at barna får trent fantasien sin på disse venteplassene da det er lite definerte leker i naturen og på disse venteplassene. Slik informanten beskriver venteplassene fremstår det for meg som en utmerket måte å virkeliggjøre rammeplanens instruksjoner om at personalet skal legge til rette for undring, gi tid til refleksjon i det pedagogiske arbeidet med natur og miljø (Kunnskapsdepartementet, 2017). Samtidig lurer jeg på hvordan de tilrettelegger for de barna som ikke er like raske som andre. Er det alltid de samme barna som kommer sist, og som får minst tid på venteplassene? Mine erfaringer i barnehage er at det ofte er noen barn som trenger ekstra tid og støtte når man går på tur, på en annen side kan man se for seg at slike venteplasser også kan være akkurat den støtten og gi dem den ekstra tiden de trenger. Man kan anta at voksne som er bevisste på dette, slik som informant 1 sier de er, mestrer å tilrettelegge på en slik måte at alle barna får dra nytte av venteplassene.

Informant 1 sier at de undersøker og utforsker naturen mye, og bruker mye tid på å skape kunnskap og interesse omkring f.eks. våren og vårtegn. F.eks. når isen smelter, når endene og hegra kommer tilbake, eller froskeparing ved innsjøen i nærheten. Hun forklarer at de har god kjennskap til området og vet hvor og når de finner f.eks. den årlige «froskeparinga». Samtidig har de årshjulet i hodet når de undersøker sammen med barna.

Informant 2 sier at de bruker naturen mye, jo større barna er jo mer ute i naturen er de. De har flere bålplasser i barnehagen og utenfor. De bruker det de finner i naturen som f.eks. veltede trær som de kaller «klatre bortover» -trær. Begge informantene sine avdelinger bruker naturen på en måte som støttes av Langholm (2017, s.55), som sier at barna opplever noe annet i naturen enn i barnehagen. Naturen tilbyr mange muligheter for førstehåndserfaringer og opplevelser som barna kan lære av. Langholm poengterer også at naturen gjennom sansene våre tilbyr overraskende opplevelser til både barn og voksne. Overraskelsene og førstehåndserfaringene man får i naturen kan man også se i sammenheng med undring ifølge Amundsen (2013, s. 14), der hun knytter det opp mot emosjonell erfaring. Det hadde vært interessant og vært til stede første gangen barna observerte froskeparing ved vannet, hva slags spørsmål kommer de med? Hvordan utvikler samtalene seg? Hvilke følelser blir satt i spill blant barn og voksne?

Informant 1 sier de er opptatte av at de voksne ikke skal gi svar på det de finner ute i naturen, men støtte og hjelpe barna i undersøkelsene og undringen. Hun viser til et uglekasse-prosjekt

de hadde med barna: Barna hadde ingen forkunnskaper om ugla fra før, og de legger opp til at barna selv skal finne ut hvordan de skal forske på ugla. Barna har f.eks. selv funnet ut at med en «ipad» kan man finne ut mye. Barna får lov til å jobbe selvstendig med temaet og med støtte fra de voksne. Informanten sier at de også bruker «bestemmelsesnøkler» når de utforsker dyrelivet i ferskvannet slik at barna kan undersøke og finne svarene de leter etter selv. Denne måten å undersøke på ligner på den naturvitenskapelige metoden forskere bruker ifølge Broström og Frøkjær (2016, s. 24), der de observerer, kommer med hypoteser og til slutt undersøker og konkluderer. Som informant 1 sier så bruker de mye tid på å skape interesse og kunnskap når de er i naturen, det gir barna tid og rom til å utforske det som fanger oppmerksomheten deres. Det kan høres komplisert ut og vanskelig når man snakker om at barna bruker naturvitenskapelig metode, men Broström og Frøkjær poengterer at det er slik barn undersøker verden de lever i. Amundsen bekrefter dette i sin beskrivelse av undring og nysgjerrighet som vitenskapens utgangspunkt (2013, s.19).

Det er interessant å høre om det nærområdet tilbyr til informant 1 sin barnehage. De bruker årstidene, naturfenomener og sin kjennskap og kunnskap om området til å fremme undring og skape kunnskap. Akkurat hva informanten legger i det å «skape kunnskap» kan jeg ikke vite nøyaktig, men jeg går ut ifra at hun snakker om læring og utvikling av kunnskap. Langholm (2017, s.56) understreker viktigheten av at de voksne har kunnskap og kompetanse om naturen og naturfenomenene slik at de kan føre lengre og mer meningsfulle samtaler på tur med barna. Slik vil barnas tanker bli utfordret og kunnskap utvikles. Det er en sammenheng mellom hvor mye barn vet, og hvor mange spørsmål barn stiller. Informant 1 sine opplevelser av hvordan de bruker naturen stemmer godt overens med det Langholm sier. Amundsen (2013, s.31) bekrefter også at kunnskap om naturen kan være en forutsetning for- og forsterke naturopplevelsene, selv om Amundsen lener mer mot det emosjonelle perspektivet på undring og utforsking av naturen.

På spørsmål om hvordan barn undrer seg i naturen, svarer informant 2 at barns opplevelser og interesser styrer leken og undringen. Noen ganger har de hørt noe fra storesøsken eller fra barne-tv som de deler med de andre barna på tur, det blir en slags «faktadeling». Andre ganger tar de det med seg inn i leken og undringen, som f.eks. i historien om pinnsvinet. Han sier videre at en tur med undring er en helt annen tur enn en tur uten undring. Han poengterer at undring beriker turene. Informant 1 sier også at det er viktig med plasser/pauser for undring underveis på turene, barna lærer seg å like å være ute gjennom undring.

Informant 2 sin siste påstand er interessant og noe jeg kjenner igjen fra arbeid i barnehage og turer med egne barn. Min erfaring er at når man finner noe som vekker interesse, følelser og nysgjerrighet så blir turen mer innholdsrik og morsommere. Langholm (2017, s.56) sier at det oftere oppstår situasjoner med glede når man er på tur og barna opplever oftere noe nytt gjennom sansene og kroppen. Langholm argumenterer for at personalet i barnehagen også drar nytte av å være i naturen ved at de får en følelse av ro og bedre tid, og slik opplever mindre stress. Langholm sier videre at naturen også tilbyr voksne overraskende opplevelser gjennom sansene våre.

4. 4 Barns undring som ressurs

Informant 1 mener at barns undring er en viktig ressurs. Hun referer til rammeplanen og sier at barna skal ha medvirkning i barnehagen. Barns interesser styrer det pedagogiske opplegget sier hun og utdyper at pedagogiske aktiviteter ofte «skuffer» når det ikke tar utgangspunkt i barna. Dette er en måte å virkeliggjøre barns medvirkning ifølge Amundsen (2013, s.99), der de voksne vier barna oppmerksomhet og tar deres tanker og perspektiver på alvor.

Informanten sier at det er lett å lytte til barnas interesser mht. undring og man kan alltid vinkle barns interesser mot rammeplanen og barnehagens årsplan. Dette støttes av Langholm som viser til begrepet *hørestyrke*, som handler om evnen til å virkelig lytte til barna (Langholm, 2017, s. 23). Amundsen (2013, s.184) viser også til det å være lydhør i møte med barns undring.

Informanten beskriver at en «dette finner vi ut av sammen» -holdning hos personalet kan danne grunnlaget for å arbeide med et tema i flere uker. F.eks. ved å utforske hestehoven i uteområdet som barna «hiver seg over». Dette skaper ifølge informanten en oppbyggelse til et pedagogisk tema som avdelingen kan jobbe med. Langholm sier at medvirkning ikke er en teknikk eller metode, men en tilnæringsmetode/væremåte for alt arbeidet i barnehagen (Langholm, 2017, s. 24). Det synes jeg kommer godt fram i informant 1 sin forståelse av barns medvirkning. Hun opplever at de er tett på barna og jobber aktivt med å få tak i hva de undrer seg over og interesserer seg for, slik bygger de et grunnlag for det pedagogiske arbeidet eller et pedagogisk tema. Tidligere i oppgaven ser vi at avdelingen til informant 1 bruker lang tid på tema som vår og vårtegn, samtidig som at de er opptatte av at barna får undersøke selv med støtte fra de voksne. Dette mener jeg legger godt til rette for at barna skal få medvirke i sin barnehagehverdag. Jeg støtter meg på Berit Bae (2012, s.20) som sier at bare det å bruke rutiner, aktiviteter og metoder for implementeringen av medvirkningsretten kan virke begrensende på medvirkningsretten. Hun forklarer at når man tar utgangspunkt i barns

uttrykksmåter og ulike kommunikasjonsformer så kan vi forstå medvirkning i vid forstand. Jeg synes informant 1 sin forståelse av barns undring som ressurs er interessant, ikke fordi hun retter fokus mot medvirkning alene, men måten de virkeliggjør barns medvirkning i praksis. Gjennom å styre det pedagogiske arbeidet etter barnas tanker, undring og interesser viser de samtidig respekt for barna og realiserer samtidig barnehageloven §3 og rammeplanens innhold og instruksjoner. Jeg lurer samtidig på hvilke utfordringer informant 1 møter i dette arbeidet, da intervjuet er preget av det avdelingen får til og er god på. Det kan ha en sammenheng med hvilke spørsmål som ble stilt, og selvsagt at det er informantens opplevelse, tanker og erfaringer som er i fokus. Samtidig kan man anta at det skal mye prøving og feiling til for å få til en god praksis. Hun beskriver også at de har en god tilbakemeldingskultur på avdelingen, og da antar jeg at det har vært behov for tilbakemeldinger også.

Informant 1 sier at personalet reflekterer mye om medvirkning i hverdagen og er bevisste dette. Barna må få være med å forme sin hverdag, vi må ikke gå på ski eller gå opp den høyeste toppen om barna vil noe annet. Informanten drøfter videre voksenrollen og medvirkning ved å stille spørsmålstegn til hvor mye voksne skal bestemme over barnas dag uten å lytte til barna. Hun forklarer at barna gjerne har lengre dager i barnehagen enn de voksne. Langholm (2017, s.23) sier at man ved å lytte til barna og deres diskusjoner kan få et grunnlag for diskusjon om hvordan personalet kan planlegge videre med utgangspunkt i barnas interesser og spørsmål. Informant 1 nevner flere ganger under intervjuet at diskusjon og refleksjon mellom personalet er noe de jobber aktivt med, og man kan argumentere ut ifra teorien at det er noe som gagnar både barn og personalet. Personalet blir bevisst sin rolle, sin egen undring og barns undring, samtidig får barna forhåpentlig gode forbilder, medundrere, tid og rom til å undre seg, utforske og stille spørsmål.

Hun poengterer at hun ønsker å gi barna mulighet til å være med å bestemme deler av dagen selv. Informanten viser til noe som ofte skjer når de er på tur: barna kjenner til området og må bestandig nedom endene ved ferskvannet. Også når det ikke er planen, men barna må få være med å bestemme på vegen forklarer informanten. Så i stedet for å rope dem tilbake igjen, prøver de å stille barna spørsmål, «hvorfor gikk dere ned hit? Hva gjorde dere der?» Også kan det hende at de oppdager noe som alle kan være med på. Informanten poengterer at barna må få lov til å utforske og lære i en prosess hvor barna selv bidrar.

Dette er interessante tanker, for det tar oss inn på barnas tilhørighet til naturen og nærområdet. Langholm (2017, s.59) sier at barn som er kjent med sitt eget nærmiljø får en opplevelse av oversikt og muligheter til handling. Barn blir handlekraftige og hardføre ved at de er mye ut i naturen sier Nilsen i (Langholm, 2017.s 59). Det å være ute i naturen gjør altså barna i stand til å handle og dermed godt i stand til å medvirke. Dette mener jeg kommer frem i det informant 1 forteller om barna som springer av stien og den planlagte løypa for å se på noe annet. Man kan se for seg at ikke alle barn hadde turt og gjort det samme om de ikke hadde kjent nærområdet, det mener jeg krever en trygghet på nærområdet, og på personalet. Man kan se for seg at barna ikke hadde vært så frimodig/handlingskraftig om ikke personalet viste fleksibilitet eller evne til å møte barna på deres premisser.

Informant 2 sier at barns undring er en ressurs fordi det driver prosesser videre og forklarer videre at hvis barnehagen skal være en lærende organisasjon så er barns undring med på å drive det fremover. Videre forteller informant 2 at undring fører til medvirkning i barnehagen, men han understreker at personalet må være på «alerten» og kommer med et eksempel: For ikke lenge siden var barna ivrig på Gruffaloen. Dette gjorde at når barna skulle ut så begynte de å lete etter gruffalo-spor. Da laget en av personalet kart over skogen utenfor barnehagen der de skal lete etter gruffalo-spor. Så går de videre og leter etter småtroll i hull i bakken.

Informant 2 beskriver også barns undring som en ressurs med tanke på barns medvirkning, men han tar det litt lengre og setter barns undring i sammenheng med barnehagen som lærende organisasjon. Det er en interessant tanke, men også logisk vil jeg påstå.

Barnehageloven §3 sier at barna skal være med i planleggingen og vurderingen av barnehagens virksomhet, og hvis barns tanker, undring og interesser er grunnlaget for det pedagogiske arbeidet vil jeg påstå at både barns medvirkning og barnehageloven §3 blir realisert. Samtidig er det viktig, som informant 2 poengterer, at de voksne er på «alerten». Det krever en «lydhør lytting, utpreget vilje til å stå barnet nært og tørre å gå i dialog med barnet i vid forstand» (Amundsen, 2013, s. 184).

Informant 2 beskriver en god undringssituasjon der det er flere barn som undrer seg sammen, selv om man kan undre seg sammen med enkeltbarn. Han sier at man styrker barnefellesskapet ved at de undrer seg sammen og slik også får felles referanser. Informanten viser i den sammenhengen til et eksempel der de fant en død fugl. Barna kom fram til en rikholdig historie om hvorfor den døde, noen trodde den fløy med kompisene sine og krasja,

mens andre barn trodde den ble syk og bare døde. Det endte med at barna begravde fuglen og sang «bæ,bæ lille lam».

Informant 2 understreker at undring kan være en ressurs inn mot barnegruppa og viser til en diskusjon mellom to barn om religion og naturvitenskap. Det ene barnet argumenterte for engler i himmelen, mens den andre var på «big-bang» -laget. Det ble etter hvert en enighet gjennom en undringssamtale mellom barna. Informanten sier at man utøver demokrati dersom man kan undre seg med andre, der man lærer å ta sin egen plass og samtidig gi rom til andre. Dette støttes i rammeplanens verdigrunnlag der det står at barnehagen skal fremme demokrati, mangfold, gjensidig respekt og likestilling (Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 7). Barnehagen skal møte individets behov for trygghet, anerkjennelse og tilhørighet.

5. Avslutning

Denne oppgavens problemstilling lød som følger: «Hvordan forstår barnehagelærere barns undring som ressurs i naturen?».

Problemstillingen ble besvart gjennom å analysere datamaterialet fra to semistrukturerte dybdeintervjuer fra to informanter som var barnehagelærere med lang og relevant erfaring.

Etter denne gjennomgangen ser vi at barnehagelærere anser barns undring som en ressurs særlig med tanke på barns rett til medvirkning. Gjennom tilhørighet til nærområdet øker barnas handlekraft i naturen, og gjør de dermed godt i stand til å medvirke. Det kom frem at barna generelt får større muligheter til å medvirke i sin hverdag i naturen, da både barn og voksne opplever å ha bedre tid. Dermed blir det mer tid og rom til å undre seg.

Det ble også lagt vekt på at den voksnes rolle og tilnærming til barna, er en viktig forutsetning for at barns medvirkning blir realisert gjennom barns undring.

6. Referanseliste

Amundsen, H. M. (2013). *Barns undring*.

Barnehageloven. (2005). *Lov om barnehager (LOV-2005-06-17-64)*. Lastet ned fra: Kunnskapsdepartementet. https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2005-06-17-64#KAPITTEL_1

Bergsland, M. D. & Jæger, H. (2014). *Bacheloroppgaven i barnehagelærerutdanningen*. Cappelen Damm akademisk.

Brenifier, O. (2003). *How to avoid children's questions*. Lastet ned fra: <http://www.buf.no/en/read/txt/?page=ob-avoid>

Broström, S. & Frøkjær, T. (2016). *Realfag i barnehagen : barn og barnehagelærere undersøker naturens lovmessigheter*. Pedagogisk forum.

Dalland, O. (2020). *Metode og oppgaveskriving (7. utgave. utg.)*. Gyldendal.

Hansen, F. T. (2008). *At stå i det åpne : dannelse gjennom filosofisk undren og nærvær*. Hans Reitzel.

Kunnskapsdepartementet. (2017). *Rammeplan for barnehagen*. Udir. Lastet ned fra: <https://www.udir.no/globalassets/filer/barnehage/rammeplan/rammeplan-for-barnehagen-bokmal2017.pdf>

Langholm, G. (Red.). (2017). *Forskerfrøboka (2. utg. utg.)*. Fagbokforl.

Tjora, A. H. (2021). *Kvalitative forskningsmetoder i praksis (4. utgave. utg.)*. Gyldendal.

Tjora, A. H. (2018). *Viten skapt : kvalitativ analyse og teoriutvikling*. Cappelen Damm akademisk.

7. Vedlegg

7.1. Vedlegg 1

DronningMaudsMinne
HØGSKOLE FOR BARNEHAGELÆRERUTDANNING

Vil du delta i forskningsprosjektet

” Hvordan forstår barnehagelærere barns undring som ressurs på tur i naturen ”?

Dette er et spørsmål til deg om å delta i et forskningsprosjekt om barnehagelærere sin forståelse av barns undring, barns undring som ressurs på tur og voksenrollen i møte med barns undring. I dette skrevet gir vi deg informasjon om målene for prosjektet og hva deltakelse vil innebære for deg.

Formål

Forskningsprosjektet mitt vil brukes i en bacheloroppgave ved Dronning Mauds Minne Høgskole for barnehagelærerutdanning som vil handle om hvordan barnehagelærere forstår og ser på barns undring og sin egen rolle i møte med barns undring. Prosjektets foreløpige problemstilling er: «**Hvordan forstår barnehagelærere barns undring som ressurs på tur i naturen?**»

Hvem er ansvarlig for forskningsprosjektet?

Dronning Mauds Minne Høgskole for barnehagelærerutdanning v/ studentens veiledere Jon Olaf Berg & Oliver Thiel er ansvarlig for prosjektet

Hvorfor får du spørsmål om å delta?

Forskningsprosjektet er knyttet til barnehagelærers forståelse av barns undring i et naturfaglig perspektiv. Jeg vil derfor intervju 2-3 barnehagelærere som har erfaring med og jobber i barnehager/avdelinger som er mye ute i naturen.

Hva innebærer det for deg å delta?

Hvis du velger å delta i forskningsprosjektet, innebærer det et intervju med studenten. Intervjuet inneholder spørsmål knyttet til deres erfaringer, forståelse og refleksjoner rundt barns undring, voksenrollen, barns undring som ressurs på tur i naturen. I intervjuet vil en medhjelper være til stede for å bistå studenten med notering av samtalen

Det er frivillig å delta

Det er frivillig å delta i prosjektet. Hvis du velger å delta, kan du når som helst trekke samtykke tilbake uten å oppgi noen grunn. Alle opplysninger om deg vil da bli anonymisert. Det vil ikke ha noen negative konsekvenser for deg hvis du ikke vil delta eller senere velger å trekke deg.

Ditt personvern – hvordan vi oppbevarer og bruker dine opplysninger

Jeg vil bare bruke opplysningene om deg til formålene jeg har fortalt om i dette skrivet. Jeg behandler opplysningene konfidensielt og i samsvar med personvernregelverket.

Hvis du har spørsmål til prosjektet eller ønsker å trekke ditt samtykke, ta kontakt med:

- Dronning Mauds Minne Høgskole for barnehagelærerutdanning v/ studentens veiledere:
Jon Olaf Berg (e-post: job@dmmh.no – tlf.: 73805212)
Oliver Thiel (e-post: oth@dmmh.no – tlf.: 73568338)
- Studenten:
Øyvind Olaus Nordahl (e-post: peders191@gmail.com – tlf.: 48600307)

Prosjektet avsluttes etter planen når sensur publiseres den 24.05.2022.

Med vennlig hilsen

Jon Olaf Berg & Oliver Thiel
(Veiledere v/ DMMH)

(Student, 3REAL v/ DMMH)

Øyvind Olaus

Samtykkeerklæring

Jeg har mottatt og forstått informasjon om prosjektet «*Hvordan forstår barnehagelærere barns undring som ressurs på tur i naturen?*».

Jeg samtykker til:

- å delta i intervju

Dato: .....

Siden prosjektet ikke er behandlet av NSD, kan jeg ikke innhente din underskrift. Samtykket blir derfor gitt ved at du krysser av i boksen ovenfor.

7.2 Vedlegg 2

Intervjuguide for bachelorprosjektet

«Hvordan forstår barnehagelærere barns undring som ressurs på tur i naturen?»

Åpningsspørsmål

- Hvor lenge har du jobbet i barnehage?
- Hvilken utdanning har du?
  - Tilleggsutdanning eller kurs?
- Hva er avdelingens forutsetninger?
  - Alder på barna?
  - Antall voksne?

Intervju

Undring

- Hva legger du i begrepet undring?
  - Hvilke erfaringer har du med undring i barnehagen?
  - Hvordan opplever du at barna undrer seg i barnehagen?
  - Hvordan vil du beskrive en god undringssituasjon?
- Hvilken forståelse har du av barns undring som ressurs i det pedagogiske arbeidet?
- Hva mener du er de viktigste oppgavene våre i møte med barns undring?
  - Hvordan forstår du voksenrollen i møte med barns undring?

- Hvilke holdninger opplever du at personalet har til barns undring?
- Opplever du at barn undrer seg annerledes enn de voksne? I så fall på hvilke måter?

Barns undring i naturen

- Hvordan bruker dere naturen i deres barnehagehverdag?
  - Opplever du at undring vektlagt når dere er på tur i naturen? Hvis nei, hvorfor ikke? Hvis ja, hvordan da?
- Hvordan undrer barna seg i naturen?
  - Hva er en god undringssituasjon i naturen?
  - Hvordan møter du som pedagog barns undring i naturen?
- Hvordan forstår du barns undring som en ressurs på tur i naturen?

Avslutning

- Er det noe annet du ønsker å tilføye?